

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תשל"ג

יוצא-לאור לש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשי"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לזכות

החתן הרה"ת ר' מאיר יעקב והכלה מרת חי' מושקא שיחיו

זילברשטרום

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

יום הבהיר חיי אלול, ה'תשי"פ

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת בנימין נחום וזוגתו מרת בת-שבע שיחיו זילברשטרום

הרה"ת יעקב שמריהו הכהן וזוגתו מרת דבורה לאה שיחיו ויספיש

ולזכות זקניהם

הרה"ח אליהו פרץ וזוגתו מרת רייזל שיחיו זילברשטרום

מרת חי' בריינדל שתחי' ליפסקר

הרה"ח יעקב וזוגתו מרת ססיל שיחיו שיש

הרה"ח מרדכי וזוגתו מרת ברכה שיחיו גולדברג

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. אלול, ה'תש"פ

תורת מנחם מעיוני הישועה

משיחות לילות חג הסוכות ה'תשמ"א – ה'תשנ"ב

בעריכה מחודשת והוספות רבות

דָּבָר דְּבוּר עַל אִפְנֵי

במחיר מסובסד של \$12

עם משלוח בארה"ב \$16

המחיר עד ערב ראש השנה

הכמות מצומצמת ונל הקודם זוכה

כנסו עוד היום לאתר, והזמינו את הספר:

www.Lahak.org/Simcha

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610 ; באדה"ק 03-9606-018

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול ה'תשל"ג, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כא אלול, ה'תש"פ,

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,

ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

ב"ה. זי תשרי תשי"ז

ברוקלין

ברכה ושלום!

נעם לי לקבל מכתבך בו את כותבת אשר למדת הרבה מאד בארצנו הקדושה ארץ ישראל, אשר זה נותן לי התקוה אשר גם עתה בהיותך בבית הורריך שיחיו ממשיכה את בלימודים, ולא רק לחזור על הישנות מה שכבר למדת, אשר גם זה מוכרח הוא כמובן, אלא גם הוספה, לימודים חדשים בתורתנו הקדושה, לימוד דיני ומנהגי ישראל וכיוצא בזה, ואף שבטח קשה יותר הלימוד ביחיד מאשר בכתה עם חבירות, בכל זה אם תרצה באמת תצליח, וינעם לי לקבל ממך ידיעות מפורטות מסדר לימודך וכן אשר את משפיעה על האחים שלך שיוסיפו בשקידה בלימודיהם ובהטבה בהנהגה.

ברכה להצלחה בכל האמור ולחתימה וגמר חתימה טובה.

בס"ד. שיחת ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תשל"ג.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. "פותחין בברכה" (כלשון רבינו הזקן באגרת הקודש שנקבעה בתור התחלה של כל האגרות קודש)¹ — ברכתו של הקב"ה ביום הש"ק זה — כפי שסיפר אדמו"ר הזקן: בהיותי במעזריטש שמעתי ממורי ורבי הה"מ בשם מורו רבו הבעש"ט נ"ע: החדש השביעי שהוא החדש הראשון לחדשי השנה, הקב"ה בעצמו מברכו בשבת מברכים שהוא השבת האחרון וחדש אלול, ובכח זה ישראל מברכים את החדשים יא פעמים בשנה (כפי שכבר נדפס ע"י רבינו נשיאינו²).

והיינו, שהברכה שהקב"ה מברך את חודש תשרי בשבת שלפני ר"ה היא ברכה גדולה ביותר, עד שבכח זה מברכים בני"י את החדשים יא פעמים בשנה, כך, שזוהי ברכה על כל השנה כולה.

וכיון שזהו ענין של קדושה, הרי זה צריך להיות באופן ד"מעלין בקודש"³, ולא רק עלי' סתם, שיכולה להיות עלי' שבערך, אלא כיון שזהו ענין שקשור עם ר"ה, שלא זו בלבד שבכל שנה ושנה חוזרים כל הדברים לקדמותם⁴, באופן ש"נזכרים ונעשים"⁵, אלא עוד זאת, ש"בכל שנה ושנה יורד ומאיר .. אור חדש ומחודש .. עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה" (כמ"ש רבינו הזקן באגה"ק בפ"י הכתוב⁶ "ארץ גו' אשר עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"), שזהו ענין שלא בערך, הרי מובן, שגם ברכתו של הקב"ה בשבת שלפני ר"ה היא ברכה חדשה נעלית יותר שמעולם לא נמשכה ברכה נעלית כזו, וממנה נמשך אח"כ בר"ה אור חדש נעלה יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה, כך, שהענין ד"מעלין הקודש" שישנו בכל שנה ושנה בנוגע לברכתו של הקב"ה בשבת שלפני ר"ה, הוא באופן של עלי' שלא בערך.

(1) ראה גם לקו"ש חכ"ד ע' 641 הערה ד"ה פותחין בברכה. וש"נ. ועוד. לקו"ת פרשתנו (נצבים) נא, ב. סידור (עם דא"ח) שער התקיעות רמו, ג [שט, ד].

(2) ראה כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול). וראה גם שיחת ש"פ נצו"י, כ"ג אלול דאשתקד בתחלתה (תו"מ חס"ט ע' 272). וש"נ.

(3) ברכות כח, א. וש"נ.

(4) ראה פע"ח ושער הכוונות שער ר"ה.

(5) אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(6) ס"ד.

(7) עקב יא, יב.

ב. וממשיך לבאר בתורת הבעש"ט הנ"ל:

"כתיב" אתם נצבים היום, דהיום קאי על ראש השנה שהוא יום הדין .. ואתם נצבים, קיימים ועומדים (ע"פ תנחומא ופירושו רש"י⁹), והיינו שזוכים בדין, ובשבת שלפני ר"ה שהוא שבת האחרון דחדש אלול קוראין אז פרשת אתם נצבים [כמ"ש רבינו הזקן בלקו"ת⁸ ש"פרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה, כי, בנוגע לפ' וילך, יש שנים שבהם קורין אותה בשבת שלאחרי ר"ה. וגם בשנים שקורין גם פ' וילך בשבת שלפני ר"ה, הרי התחלת הקריאה בתורה היא בפ' נצבים], דזהו ברכתו של הקב"ה בשבת מברכים חדש השביעי כו".

והענין בזה:

הפירוש ד"אתם נצבים" הוא — שבנ"י הם "קיימים ועומדים", ויתירה מזה, כמובא בדרושי חסידות¹⁰ שהענין ד"נצבים" הוא מלשון "נצב מלך"¹¹, והיינו, שהענין ד"קיימים ועומדים" הוא מתוך תקיפות של מלך. ובהקדמה — שענין התוקף ישנו אצל כו"כ, ואפילו אצל פחות שבפחותים, "חוטב עציץ" ו"שואב מימין"⁸, ישנו איזה ענין של תוקף, דכיון שיש לו כל עשר כחות הנפש, בודאי יש לו גם הכח הקשור עם "איתן" — תוקף. אבל, תוקף זה הוא רק מצדו, ובנוגע לעניניו הוא; ואילו התוקף של מלך — שזהו ההתחלה והעיקר של "ראשיכם" — נוגע לכל העם, כמבואר בכ"מ¹² שכל מציאות העם היא מציאות המלך (דכיון שהוא המלך של מדינה זו, הנה כל עניני המדינה, כולל גם מין המדבר, מציאותם היא מציאות המלך), שלכן הדין הוא ש"מאן דמחוי במחוג קמי מלכא" הנה עונשו הוא היפך החיים¹³, והרי זה עונש מכוון — כי, להיותו במדינת המלך, הנה כל מציאותו היא הביטול אל המלך, ולכן, כש"מחוי במחוג", שזהו היפך הביטול, אזי בטלה מציאותו. והענין ד"נצבים" הוא באופן ד"כולכם" — אצל כל יחיד גופא — עם כל כחות הנפש, מהכח הכי נעלה שהוא בבחי' "ראשיכם", עד לכח הכי תחתון שהוא בבחי' "שואב מימין".

ובאופן כזה עומדים "לפני ה' אלקיכם" — עמידה של עבד, מתוך ביטול וקבלת עול מלכות שמים, שע"ז ניתוסף עוד יותר בענין התקיפות, כיון ש"עבד מלך מלך"¹⁴ (לא רק "כמלך"¹⁵, בכ"ף הדמיון).

(8) ריש פרשתנו (נצבים).
 (9) ראה לקו"ש ח"ט ע' 173 הערה 7.
 (10) אוה"ת פרשתנו (נצבים) ס"ע א"ר.
 (11) מלכיים א כב, מח.
 (12) ראה גם תו"מ חס"ו ע' 124. וש"נ.
 (13) ראה חגיגה ה, ב.
 (14) ספרי ופרש"י דברים א, ז. ועוד.
 (15) שבועות מז, ב.

הענינים, למעלה גם מתומ"צ כו', ולכן, מבלי הבט על מעמדם ומצבם במשך שנה שעברה, ביכלתם להמשיך כתיבה וחתימה טובה.

* * *

כד. בנוגע לפרשת האזינו שעומדים לקרוא בתפלת מנחה — ידוע החילוק בין משה לישיעי¹²³, שמשה אמר "האזינו השמים גו' ותשמע הארץ"¹²⁴, ואילו ישיעי אמר "שמעו שמים והאזיני ארץ"¹²⁵, כיון שמשה ה' בדרגא נעלית יותר מישיעי, שה' קרוב לשמים ורחוק מן הארץ, ולכן בנוגע לשמים אמר "האזינו" — מקרוב, ובנוגע לארץ אמר "תשמע" — מרחוק, משא"כ ישיעי כו'.

ומאמירה זו באה הוראה בעבודת כל אחד מישראל¹²⁶ — שעליו להיות במעמד ומצב דקרוב לשמים ורחוק מן הארץ, היינו, שענינים ורחניים יהיו אצלו בקירוב, ואילו עניני ארץ יהיו אצלו בריחוק, וכל זה — בהיותו נשמה בגוף כו'.

ועי"ז יומשכו כל הברכות — כהמשך הכתוב¹²⁷: "יערוף כמטר לקחי", כמובן מתורת הבעש"ט¹²⁸ על הפסוק¹²⁹ "ונתתי גשמיכם בעתם", ש"גשמיכם" קאי על כל הענינים הגשמיים שצריך לברר כו'.

ולכל לראש בנוגע לברכה השייכת במיוחד לזמן זה — שמסיימים את הימים שבהם נמצא המלך בשדה¹³⁰, ומתכוונים לילך אחריו העירה להיכלו, ולהיות במעמד ומצב ד"ישראל ומלכא בלחודוהי"¹³¹, ושם לבקש ולפעול ("אויסבעטן") שנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות, ובגשמיות וברוחניות גם יחד.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן ניגון הקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל. וכן לאחר מנחה התחיל לנגן ניגון הנ"ל].

(123) ספרי, דעת זקנים מבעה"ת ואוה"ח
 (124) ר"פ האזינו. ועוד.
 (125) ישיעי א, ב.
 (126) ראה גם תו"מ חנ"ד ע' 93. וש"נ.
 (127) האזינו שם, ב.
 (128) ראה כש"ט סוסר"ז. וראה גם תו"מ חס"ח ע' 341. וש"נ.
 (129) בחוקתי כו, ד.
 (130) לקו"ת ראה לב, ב.
 (131) ראה זהר ח"א סד, א"ב. רח, ב. ח"ג לב, א.

— ממטבע מדינה זו): מטבע אחת לצדקה, ומטבע נוספת בתור שכר-טירחא על נתינת הפרוטה לצדקה בתור שלוחי, ואם רוצים — יכולים ליתן גם מטבע הב' לצדקה.

ובתור הקדמה לזה — בעמדנו בשבת שלפני ר"ה — הנה כל הילדים (תשב"ר) שנמצאים כאן יאמרו "לחיים" במקומם הם (וכן הילדות בעזרת-נשים — אם אין זו טירחא עבורם — יאמרו לחיים משם¹¹⁵).

ויה"ר¹¹⁶ שבקרוב ממש נזכה לקיום היעוד¹¹⁷ "ולא ילמדו עוד איש את רעהו גוי" כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם".

* * *

כג. בהמשך להביאור בזהר:

ידוע הדיוק¹¹⁸ במ"ש¹¹⁹ "אני לדודי ודודי לי הרועה גוי", שמדגישים התואר "רועה" דוקא, ולא התואר "אב", שמזה מובן שהענין ד"רועה" הוא למעלה גם מהענין ד"אב" — כי, הענין ד"אב" קשור עם "בן". וענינו בספירות — ש"אב" קאי על בחי' החכמה, שממנו נמשך "בן" — בחי' ז"א, ו"בת" — בחי' מלכות; אך יש דרגא נעלית יותר, למעלה מהשתלשלות, שעלי' נאמר¹²⁰ "גם בן גוי אין לו". ולכן, כשמדובר אודות בני"י כפי שהם בדרגא שלמעלה מסדר השתלשלות, לא מזכירים את התואר "אב", שהוא בסדר השתלשלות, אלא את התואר "רועה", שקשור עם ענין הרצון, שזוהי הדרגא שאודותה מדובר בזהר כאן: "קב"ה אתרעי בהו".

וענינו בעבודה — ע"ד החילוק¹²¹ בין הקבלת עול דר"ה לקבלת עול דכל השנה כולה, שנכלל בר"ה, שהקב"ע דר"ה היא על הענין דקב"ע עצמו.

ומובן, שככפי שבני"י הם בדרגא ש"קוב"ה אתרעי בהו", שקשור עם ענין הבחירה — "יבחר לנו את נחלתנו"¹²², הרי הם למעלה מכל

115) כ"ק אדמו"ר שליט"א שלח לעזרת נשים מקנן היין שלו (המו"ל).

116) ברשימה נוספת: שסיום השנה יהי באופן ד"להשבת אויב ומתנקם" — שיתבטלו כל הענינים הבלתי-רצויים וכל הקטרוגים כו', וכמ"ש (תצא כג, ו) "ולא אבה ה' אלקיך לשמוע גוי", וכמסופר בזה (ראה

אוה"ת תצא ע' תקפה) "שרדפו הב"ד שלמעלה לשטן .. ולא רצה לשמוע ממנו הקטרוגים כו" (ראה גם).

117) ירמי' לא, לג. 118) ראה גם ד"ה אני לדודי דש"פ ראה פ"בד (לעיל ע' ואילך).

119) שה"ש ו, ג. 120) קהלת ד, ח. 121) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' קמד ואילך. סה"מ תרס"ב ע' רכה ואילך. תרצ"ט ע' 6. ע' 13. תש"ב ע' 8. 122) תהלים מז, ה.

וענין זה נפעל כבר בשבת שלפני ר"ה, וממנו נמשך בימי ר"ה — שענינם "תמליכוני עליכם"¹⁶, ע"י קבלת עול מלכות שמים שלימה, ומר"ה נמשך בכל ימי השנה כולה, כיון שר"ה הוא בדוגמת ה"ראש" שכולל את החיות של כל אברי הגוף, וגם לאחר שכל אבר נמצא במקומו בתור מציאות לעצמו, הרי הנהגת כל האברים היא ע"י הראש, וכן הוא בר"ה לגבי כל ימי השנה¹⁷.

ג. וכיון שהקב"ה מברך את כל אחד ואחת מישראל שיהי' הענין ד"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם", הרי מובן שכאו"א יכול להביא זאת לידי פועל, ללא מונע ומעכב כו'.

ובפרט ע"פ הידוע שהעבודה דעשי"ת היא מבחי' היחידה שבנפש, כפי שמבאר רבינו הזקן¹⁸ מארו"ל¹⁹ "כאן ליחיד", "פי' בחי' יחידה", והרי מבחי' היחידה לא יכול שום דבר לפגוע, כיון שלא שייך בה ענין של לעו"ז, כידוע בענין "בבואה דבבואה לית להו"²⁰.

וענין נמשך אח"כ בעבודה דלימוד התורה וקיום המצוות — שזהו תוכן המשך הכתוב²¹: "לעברך בברית ה' אלקיך וגו'",

וכפי שמבאר רבינו הזקן בלקו"ת⁸ דיוק הלשון "כריתת ברית", שזהו "כמ"ש²² אשר כרתו את העגל ויעברו בין בתריו, כלומר, להיות שניהם עוברים בתוך גוף אחד להיות לאחדים", ובאופן כזה "נעשה כביכול כריתת ברית והתקשרות להקב"ה עם ישראל",

והיינו, שענין הכריתת ברית מדגיש שכל אחד לעצמו הוא חצי דבר בלבד, ודוקא עי"ז שמתאחדים באופן של כריתת ברית אזי נעשים מציאות שלימה.

וענין זה קשור גם עם תורת הרב המגיד²³ על הפסוק²⁴ "עשה לך שתי חצוצרות כסף" — שענין זה קשור עם העבודה דר"ה כביהמ"ק ע"י תקיעה בשופר אחד ושתי חצוצרות²⁵ — שהקב"ה ובני"י הם כמו שתי חצאי צורות, שכל אחד מהם הוא רק חצי צורה, ודוקא עי"ז שמתחברים ביחד נעשים צורה שלימה; ו"חצוצרות כסף" — שהחיבור של בני"י

16) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

17) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך.

עט"ר בתחלתו. ובכ"מ.

18) לקו"ת תבוא מג, סע"ד.

19) ראה ר"ה יח, א. וש"נ.

20) יבמות קכב, א. וש"נ. וראה לקו"ת

תצא לו, ג ואילך. ובכ"מ.

21) פרשתנו (נצבים) כט, יא.

22) ירמי' לד, יח.

23) או"ת בהעלותך סקל"ד.

24) בהעלותך יו"ד, ב.

25) רמב"ם הל' שופר פ"א ה"ב.

והקב"ה להיות צורה שלימה, נעשה בחסד וברחמים, מתוך אהבה (כספ"ב) — אהבת עולם, אהבה רבה ואהבה בתענוגים.

ועי"ז פועלים שהקב"ה יקיים את חלקו בכריתת ברית — להביא את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

ד. דובר כמ"פ שדבר נכון — בנוגע לכל ענין, ועד"ז בנוגע לשבת שלפני ר"ה — לבאר הוראה מיוחדת לכל שנה ושנה בפני עצמה.

וכדי להקל חיפוש ומציאת הוראה המיוחדת לשנה זו, הרי כיון שזהו ענין התלוי בזמן, יש למצוא זאת בשינוי הקביעות של שנה זו לגבי שאר השנים, שבזה ניכר בגלוי הענין המיוחד שבשנה זו (נוסף על הענין המשותף שישנו בכל השנים, שגם בו יש בכל שנה אור חדש נעלה יותר שלא הי' מעולם, כנ"ל ס"א).

וברור הדבר שבשינוי הקביעות יש הוראה בעבודת בני" — במכ"ש מתורת הבעש"ט²⁷ שמכל ענין יש ללמוד הוראה בעבודה ה', שהרי אם הדברים אמורים בנוגע לענין שבטבע העולם, עאכ"כ בנוגע לשינוי קביעות השנה שזהו ענין שע"פ תורה, בודאי שיש בו הוראה לכל אחד מישראל. ובכן: שינוי הקביעות דשבת שלפני ר"ה משנה לשנה הוא (לא בנוגע לימי השבוע, אלא) בנוגע לימי החודש, שבשנה זו חל שבת שלפני ר"ה בכ"ה באלול.

ה. ענינו של כ"ה באלול — שהוא יום ראשון לבריאת העולם²⁸, — מ"ש על ר"ה "זה היום תחלת מעשיך"²⁹, הרי זה בנוגע לבריאת אדה"ר³⁰, עליו נאמר³¹ "אחור וקדם צרתני", שמצד הגוף הוא "אחור למעשה בראשית", ומצד הנשמה הוא "קדם למעשה בראשית"³², שהרי

(26) ראה תניא רפ"ג. ובכ"מ.
 (27) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ג ואילך.
 וש"נ (נעתק ב"היום יום" ט אייר).
 (28) ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא דר"כ פיסקא כג (בחודש השביעי). יל"ש עה"פ (פינחס כט, א) ובחודש השביעי (רמז תשפב). תוד"ה לתקופות — ר"ה ח, א. וראה פרקי דר"א רפ"ח ובהגהות הרד"ל שם. וראה גם ר"ן (הובא בחדא"ג מהרש"א) לר"ה טז, א.
 (29) תפלת מוסף דראש השנה, מר"ה כז, א. וראה גם ד"ה זה היום שנאמר בהתוועדות

(לעיל ע' ... ואילך). וש"נ.
 (30) ראה תוס' שם. רבינו בחיי עה"פ בראשית א, יג (ד"ה ויש לך לדעת). חדא"ג מהרש"א לר"ה כז, א. וראה גם מכתב מוצש"ק כ"ה אלול תשמ"ז (התוועדות תשמ"ז ח"ד ע' 407 ואילך).
 (31) תהלים קלט, ה. וראה יהל אור עה"פ (ע' תקכא ואילך).
 (32) ראה סה"מ ה'שית ע' כו. תש"ו ע' 101. ועוד.

ענין הרצון בכלל מורה על העדר ההתחלקות, ובסגנון אחר — שבכל פרט שברצון ישנו הרצון כולו (וע"ד העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו¹⁰⁴), שלכן, כשחסר אפילו פרט אחד, אזי חסר בהרצון כולו¹⁰⁵.

והיינו, שענין הרצון הוא כמו כלל שכולל את כל הפרטים שלאח"ז — כמו בפרשת השבוע: (א) "אתם נצבים היום כולכם", שבזה נכללים כל הפרטים שנימנו לאח"ז ("ראשיכם וגו' שואב מימין") כולם ביחד; (ב) "הקהל את העם", שבזה נכללים כל הפרטים שנימנו לאח"ז ("האנשים והנשים והטף וגו'") כולם ביחד, וכמודגש בכך שבקריאת פרשיות התורה ע"י המלך לא נוגע מי הוא השומע, כיון שעומדים ושומעים כולם יחד בהשוואה, כולל גם הטף, ואדרבה: אצל הטף יש מעלה יתירה — שאין להם שום פני', שהרי האנשים באים "ללמוד", והנשים באות "לשמוע", ואילו הטף למה באו — (לא בשביל עצמם, אלא) "ליתן שכר למביאייהם"¹⁰⁶.

כב. ומכאן באים להמדובר לאחרונה במשך ימות הקיץ¹⁰⁷, אודות ההשתדלות בנוגע לחינוך הילדים, לפני בר-מצוה ובת-מצוה, כולל גם קטנים וקטני קטנים, ואפילו תינוק בן יומו¹⁰⁸.

ולכן היתה ההצעה¹⁰⁹, שביום הראשון דימי הסליחות, וכן באחד מעשרת ימי תשובה, יאספו את כל הילדים וילמדו עמהם ענין בתורה, — ענין ששייך גם לתינוקות, שהרי כשהתינוק מתחיל לדבר אביו מלמדו תורה¹¹⁰: "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב"¹¹¹, ופסוק ראשון מפרשת "שמע ישראל"¹¹² (כולל גם "ברוך שם"י"ב — מתורה שבע"פ), וגם מתורת הבעש"ט (בהקדמת: אמר הבעש"ט כו') — וכן ענין של תפלה, כמו "אבינו מלכנו כו' והושיענו"¹¹⁴, שבזה נכללים כל הברכות ההמשכות וההשפעות,

וכן ענין של צדקה — ליתן לכל ילד ב' מטבעות (של עשר פרוטות

(104) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ז. וש"נ.
 (105) ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שיא, א.
 ש, ב. וראה גם תו"מ ח"נ ע' 112. וש"נ.
 (106) חגיגה ג, א. הובא בפרש"י עה"פ.
 (107)
 (108) ברשימה נוספת, נזכר גם אודות הצורך והדחפויות הכי גדולה לפעול הענין ד"מפי עוללים ויונקים גו' להשבית אויב ומתנגם" (תהלים ח, ג. וראה גם).
 (109) במכתב "בחר שבתא דח"י אלול, שנת הבעש"ט שנה זו (אג"ק חכ"ח ע' שכד ואילך).
 (110) סוכה מב, א. ועוד.
 (111) ברכה לג, ד.
 (112) ואתחנן ו, ד.
 (113) פסחים נו, א. ועוד.
 (114) נוסח "אבינו מלכנו" הקצר שבסוף תחנון.

יח. ועפ"ז יש לברר שיטת רש"י בנוגע להלכה:

מצינו שקו"ט בנוגע לעלי' לרגל⁹⁸ — אם ענין זה הי' בביהמ"ק דוקא, או שהי' יכול להיות גם במשכן שילה, כמ"ש בנוגע לאלקנה: "ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה להשתחוות ולזבוח גו' בשילה"⁹⁹.

וע"פ האמור שרש"י מדייק ש"המלך הי' קורא .. על בימה של עץ שהיו עושין בעזרה" סתם, לא רק בביהמ"ק, אלא גם במשכן שילה — יש לומר, שגם הענין דעלי' לרגל הי' יכול להיות במשכן שילה.

יט. ובנוגע ל"יינה של תורה" שבפירוש רש"י — יש כאן הוראה בנוגע לגודל הענין דלימוד התורה:

למרות שבנ"י היו אז במדבר, "במדבר הגדול והנורא גו' אשר אין מים"¹⁰⁰ — אומר להם משה רבינו: דעו לכם שחייבים ללמוד תורה, ודוקא מתוך גישה כזו יכולים בני"י ליכנס לארץ ישראל כו'.

וזוהי הוראה גם בנוגע לזמננו זה, שנמצאים בגלות שהוא בדוגמת מדבר — שגם אז חייבים ללמוד תורה, ודוקא עי"ז זוכים ליכנס לארץ כו'.

ועוד ענין בזה — שלא די בכך שלומד תורה בעצמו, אלא צריך להתקשר לרבי, ולשמוע תורתו כו'.

ועד כדי כך גדלה פעולת שמיעת התורה מהרבי, אפילו אם שמע התורה לא רק לפני שמיטה אחת, אלא לפני כמה שמיטות, וכידוע פתגם החסידים: "א' חסידישער וואָרט גייט ניט פאַרפּאַלן"¹⁰¹, כך, שברור הדבר שדבר-חסידות ששמע מהרבי, מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע או מכ"ק מו"ח אדמו"ר, בודאי פועל פעולתו; "דאָס עגבערט און עגבערט כו"¹⁰², ומשנה טבעו כו'.

כ. ומכאן באים גם לענין שלא רוצים לדבר אודותיו — בנוגע למיהו יהודי, חוק השבות וכו' — שיתבטלו כל הענינים שהם היפך ההלכה, ומכאן ולהבא — "מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"¹⁰³.

* * *

כא. בנוגע להמבואר בזהר אודות נש"י ש"קב"ה אתרעי בהו", שהו"ע הרצון — יש להקדים:

(98) ראה לקו"ש שבפנים הערה 16. וראה (101) = פתגם (מאמר) חסידי לא הולך גם תו"מ חס"ד ע' 261. וש"נ. לאיבוד.
(99) ש"א א, ג. (102) = קודח ומחלחל.
(100) עקב ח, טו. (103) ישע"י ב, ג.

נש"י קדמו לכל דבר³³, עוד לפני כ"ה באלול, היינו, שאדה"ר כולל וחוור את כל הבריאה, מה"אחור" עד ל"קדם" שבכל הברואים (ככל הביאורים שבזה); אבל התחלת בריאת העולם כפשוטה היתה בכ"ה באלול —

שבו הי' הענין ד"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"³⁴, "את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותי", "שכל תולדות שמים וארץ נבראו מיום ראשון"³⁵, ועד שבפסוק זה נרמזים כל עשר הספירות, מחכמה ("בראשית") עד מלכות ("ארץ"), כדאייתא בזהר³⁶.

ועילוי מיוחד ביום הראשון לבריאת העולם לגבי שאר ימי בראשית — כי, הענין של בריאה ("ברא") יש מאין (כמ"ש הרמב"ן³⁴ ש"אין אצלנו בלשון הקדש בהוצאת היש מאין אלא לשון ברא"), שרק הקב"ה "שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו", "הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה"³⁷ — הי' רק ביום הראשון (כ"ה באלול), משא"כ בשאר ימי בראשית הי' רק ענין של שינוי הצורה.

זאת ועוד:

רבינו נשיאנו סיפר³⁸ אודות המנהג שהי' אצל כמה מקובלים, והיו גם חסידים זקנים שנהגו כן, שבששת הימים מכ"ה אלול עד ר"ה היו לומדים בתורה פרשת בריאת יום זה: בכ"ה באלול — מ"בראשית" עד "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד"³⁹, בכ"ו באלול — עד "יום שני", ועד"ז בשאר הימים עד "יום הששי"; וגם בימינו יש מקובלים שנוהגים כן. ואנו אין לנו אלא דברי רבותינו נשיאינו בנוגע למנהג חסידים.

ובכן: סיום הפרשה דיום ראשון שקשורה במיוחד עם כ"ה אלול הוא: "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", ואיתא במדרש⁴⁰ שהטעם שלא נאמר "יום ראשון", כמו שכתוב בשאר הימים, שני שלישי רביעי, אלא "יום אחד" (שקאי גם על יוהכ"פ⁴¹), "לפי שהי' הקב"ה יחיד בעולמו", והיינו, שאע"פ שהי' כבר כל ה"רעש" ("שטורעם") ד"את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותי", הי' זה באופן ש"הקב"ה יחיד בעולמו" — אלקות בלבד.

(33) ראה לקו"ש חל"ד ע' 222. וש"נ.
(34) בראשית א, א.
(35) פרש"י שם, יד.
(36) ח"א לא, ב. רנו, ב. הובא ונת' (40) ב"ר פ"ג, ח. הובא בפרש"י ע"ה פ.
(41) ב"ר שם. וראה גם לקו"ש ח"ט ע' (37) תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).
(38) ראה גם שיחת ש"פ נצו"י, כ"ה אלול תשל"ס ג' (תו"מ חס"א ריש ע' 228). וש"נ.
(39) שם, ה.
(40) ב"ר פ"ג, ח. הובא בפרש"י ע"ה פ.
(41) ב"ר שם. וראה גם לקו"ש ח"ט ע' 190 הערה 45.

ו. ומצד הקביעות בכ"ה באלול — ניתוסף בענינו של השבת שלפני ר"ה:

ענינו של השבת שלפני ר"ה — שבו ישנו הענין ד"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם", היינו, שבנ"י עומדים בתנועה של קבלת עול כו' (כנ"ל ס"ב).

והנה, ענין הקבלת עול יכול להיות בשני אופנים:

יש קב"ע באופן של ביטול המציאות, והיינו, שע"י הקב"ע מתבטל ממצאותו לגמרי, ועי"ז נעשה במעמד ומצב ד"עבד מלך כמלך", ועד ל"עבד מלך מלך" (כנ"ל).

אך יש אופן נעלה יותר בקב"ע — לא באופן של ביטול מציאותו, אלא אדרבה: זוהי מציאותו, כיון שהקב"ע היא באופן ש"מלכותו ברצון קבלו עליהם"⁴², כך, שהקב"ע היא כל מציאותו.

ובכללות — הרי זה החילוק בין העולם לבנ"י:

קבלת עול מלכותו ית' בעולם היא באופן של ממשלה — בעל כרחו⁴³, כיון שהקב"ע אינה המציאות של העולם; ואילו בנ"י, שהקב"ע היא המציאות שלהם — הנה "מלכותו ברצון קבלו עליהם", והיינו, שאינם צריכים לבטל את עצמם, כיון שעושים זאת ברצון, ועד — מתוך תענוג, שלכן, עוד לפני שמקבל עליו מלכותו ית' בפועל, הרי הוא כבר מרוצה ושמח מזה שעומד תיכף לקבל עליו עול מלכותו ית'.

וענין זה מתבטא בעבודת השבת שלפני ר"ה — שעוד לפני ר"ה, שאז נעשה הענין ד"תמליכוני עליכם" בפועל, הרי הוא כבר במעמד ומצב ד"נצבים גו' לפני ה' אלקיכם", כיון ששמח בזה ומתכוון לזה, ויודע שבודאי יהי' הענין ד"תמליכוני עליכם" בר"ה באופן ש"מלכותו ברצון קבלו עליהם".

ועפ"ז מובנת ההוראה מהקביעות דשבת שלפני ר"ה בכ"ה באלול: הענין ד"מלכותו ברצון קבלו עליהם", שמתבטא בכך שכבר בשבת שלפני ר"ה נמצאים בנ"י במעמד ומצב ד"נצבים גו' לפני ה' אלקיכם" — צריכים בנ"י להמשיך בכל עניני הבריאה, "את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיהם", שנבראו בכ"ה אלול, באופן שבכל הבריאה כולה יהי' לא רק הענין דממשלה, בעל כרחו, באופן של שבירת העולם,

(42) נוסח תפלת ערבית.

(43) ראה ראב"ע וישב לו, ח. ועוד. לקו"ת דרושי ר"ה נו, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

(שעליהם נאמר "ויצו משה אותם לאמר") צריכים לבחור אחד מהם שיקרא את התורה באזניהם.

ורש"י מפרש ש"תקרא" קאי על היחיד (כפירוש הב') — "המלך הי' קורא כו'".

ובביאור הכרחו של רש"י לפרש כן — יש לומר:

עד עכשיו דיבר משה אל כל בנ"י בלשון רבים: "אתם נצבים היום כולכם וגו'", "וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל"⁹³, "ויתנה אל הכהנים גו' ואל כל זקני ישראל ויצו משה אותם לאמר"; ואילו באמצע נאמר⁹⁴ "ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו גו' חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ וגו'".

ומזה מובן, שגם מ"ש בהמשך הפרשה בלשון יחיד — "תקרא את התורה גו'" — קאי על אותו יחיד שאליו דיבר משה לפני⁹⁵ באמרו "כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ וגו'" בתור מנהיג (וכפי שרש"י מדגיש⁹⁶ ש"דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור") — יהושע, ולכן מפרש רש"י "המלך הי' קורא כו'".

כלומר: הציווי "תקרא את התורה גו'" שייך להדגשת מנהיגותו של יהושע — שכדי שיצליח בהנהגת בנ"י בא"י, עליו להבטיח שבנ"י יהיו קשורים עם התורה, עי"ז שאחת לשבע שנים יקרא באזניהם את התורה, וקריאה זו תפעל עליהם במשך כל השבע שנים.

יז. אך עדיין צריך להבין:

רש"י מפרש ש"המלך הי' קורא .. על בימה של עץ שהיו עושין בעזרה" — שקאי בפשטות על ביהמ"ק, וא"כ, איך אפשר לומר ש"תקרא את התורה גו'" קאי על יהושע, שכבר לא הי' בזמן ביהמ"ק?!

אך ענין זה הבהיר כבר רש"י — שפירש מ"ש "לשכנו תדרשו"⁹⁵, "אל המנוחה"⁹⁶, שקאי על משכן שילה (וכפי שכבר פירש רש"י לפני⁹⁷ אודות "משכן שילה שעתידי להיות בחלקו של יוסף"), כך, שיהושע הי' יכול לקרוא בתורה על בימה של עץ בעזרה — במשכן שילה.

וזהו גם דיוק לשון רש"י "המלך הי' קורא .. על בימה של עץ שהיו עושין בעזרה" (סתם), ולא בעזרה שבביהמ"ק — כדי לרמז שענין זה הי' גם בימות יהושע, במשכן שילה.

(96) שם, ט.

(97) ויגש מה, יד. וראה גם פרש"י ברכה

לג, יב.

(93) שם, א.

(94) שם, ז.

(95) פ' ראה יב, ה.

בזה הוא בכחי' "דברים בטלים" — שזהו בגלל הכאב שבדבר! וכמו שאדם צועק בשעה שדוקרים אצבעו, אף שלכאורה מהי התועלת שבצעקה⁸⁶ — כיון שכך הטביע הקב"ה שבשעה שדוקרים, ובפרט דקירה גדולה ("א גרויסער שטאָך"), אזי צועקים!...

וכן יש להדגיש את גודל הרחמנות על אלו שנמצאים כאן כו', וכידוע⁸⁷ הפתגם בזה — כפי ששמע כ"ק מו"ח אדמו"ר מאביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בנוגע למארוז"ל⁸⁸ "כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו", שקראו בשמו ואמר לו: "תאר לעצמך עד כמה גדולה הרחמנות על מי שהתורה אומרת שאסור לרחם עליו"!

ובכל אופן, בעמדנו בשבת שלפני ר"ה, אין מקום לדבר אודות דברים המצעים, כי אם, לומר לאורחים⁸⁹ שלא יביטו אל אלה שנמצאים כאן, ולא תהי' להם תרעומת ("פאָראיבל") על אי-הנוחיות והטירחא כו' במשך שהותם כאן [ואדרבה: הסבל ("אָפּקומעניש") בענין זה יהי' תמורת ענינים בלתי-רצויים ח"ו שהיו עלולים לסבול כו'], והעיקר — שיקבלו את הענינים טובים (שבודאי מרובים הם יותר מהענינים השליליים) שיכולים לקבל כאן, מתוך שמחה, הן במשך שהותם כאן, והן בשעה ש"ילכו לאהליהם שמחים וטובי לב"⁹⁰.

* * *

טז. התחלת פרשת הקהל היא: "ויצו משה אותם"⁹¹ — דקאי (בפשטות) על הכהנים וזקני ישראל שנזכרו בפסוק שלפניו⁹² — "בבוא כל ישראל לראות גו' תקרא את התורה הזאת גו' הקהל את העם וגו'". ואינו מובן: כיון שעד עתה נאמרו הדברים בלשון רבים — מדוע נאמר "תקרא את התורה גו'", בלשון יחיד?

ויש לומר בב' אופנים:

(א) גם "תקרא" קאי על הרבים, כפי שמצינו בכ"מ שגם בנוגע לרבים משתמשים בלשון יחיד, וכמו בהתחלת פ' נצבים: "אתם נצבים היום כולכם וגו'", ומסיים "לעברך בבית גו'", בלשון יחיד.

(ב) "תקרא" קאי על היחיד, ופירוש הכתוב הוא — שהרבים

86 ראה גם תו"מ חס"ז ריש ע' 184. וש"נ.
87 ראה גם תו"מ חס"ג ס"ע 46. וש"נ.
88 ברכות לג, א. וש"נ.
89 ברשימה נוספת, נזכר גם אודות ארגון שיעורי לימוד לאורחים, הן לאנשים
והן לנשים (ראה גם שיחת ש"פ שיחת ש"פ
תבוא, ח"י אלול סי"ד ואילך (לעיל ע' ...)).
90 ע"פ מלכים-א ח, סו.
91 שם, יו"ד.
92 שם, ט.

אלא גם באופן ש"ידע כל פעול כי אתה פעלתו"⁴⁴, עי"ז ש"מלכותו ברצון קבלו עליהם", היינו, שהקב"ע גופא תהי' מתוך רצון ותענוג.

וע"ד שהי' אצל אדה"ר, כמארוז"ל⁴⁵ שתיכף לאחרי שנברא אמר לכל הנבראים "בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני הוי' עושנו"⁴⁶, או כהגירסא "בואו אני ואתם נלך כו' ונמליך עלינו מי שבראנו"⁴⁷, וכפי שמשמע מהמשך הסיפור שם — פעל זאת בכל עניני העולם לא באופן של הכרח, אלא ברצון; ועד"ז צ"ל פעולת כל אחד מישראל בכל שנה, ובמיוחד כששבת שלפני ר"ה חל בכ"ה באלול.

ז. ה"בכ"ן מכל האמור:

מיהודי נדרש להתעסק בעניני העולם, ולעשות מהענינים הגשמיים — כלי לאלקות, ועי"ז — לעשות מהעולם כולו דירה לו ית' בתחתונים⁴⁸. אבל לא מספיק ענין המעשה בלבד (אף ש"המעשה הוא העיקר"⁴⁹), אלא צריך לפעול גם את הרצון והתענוג של ה"תחתונים" בעשיית הדירה, כי, שלימות ענין הדירה הוא שתהי' שמחה עם הדר בה, ולכן, כדי שתתמלא הכוונה ד"דירה בתחתונים" בתכלית השלימות, יש צורך שיהי' גם הרצון והתענוג של העולם בענין זה — להיות דירה לו ית'.

ועד"ז בנוגע לפעולה על יהודי נוסף — שכאשר פועלים עליו להניח תפילין (ועד"ז בנוגע לקיום כל שאר המצוות — "הוקשה כל התורה כולה לתפילין"⁵⁰), יכול לחשוב שדי בכך שיניח תפילין במעשה בפועל, גם אם אין זה מתוך חיות ולהט; אך על זה אומרים לו, שלא די בקיום מצוות המלך מתוך קב"ע בלבד, ללא חיות, אלא צריך להכניס בזה את כל הרצון והתענוג.

אמנם "המעשה הוא העיקר", אבל זוהי רק התחלת העלי; יש להתחיל במעשה בפועל מתוך קבלת עול, אבל לאח"ז עליו להתעלות יותר, ולהגיע למעמד ומצב שכל הרצון והתענוג שלו הוא לקיים מצוותו של הקב"ה.

ובזה גופא — הנה תחילה הרי זה ה"געשמאָק" שלו — תענוג העבד, ולא תענוג האדון; ולאח"ז צריך להגיע לדרגא נעלית יותר — שהתענוג שלו הוא תענוג האדון (כמבואר בהמשך תרס"ו⁵¹).

ולאחרי שפועל בעצמו תענוג בקבלת עול מלכותו ית', עליו לפעול

44 נוסח תפלת מוסף דר"ה.
45 זהר ח"א רכא, ב. ח"ג קז, ב. תקו"ז
46 ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
47 תנ"ו (צ, ב).
48 תהלים צה, ו.
49 אבות פ"א מי"ז.
50 קידושין לה, א. וש"נ.
51 פרדר"א פי"א.
48 ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר
49 אבות פ"א מי"ז.
50 קידושין לה, א. וש"נ.
51 ע' שח ואילך.

זאת גם בעולם — שהכרת העולם במלכותו ית' תהי' (לא בהכרח, בע"כ, אלא) מתוך רצון ותענוג, והיינו, שהתענוג של העולם ועניניו הוא — להיות דירה לו ית', מקום שבו נמצא ושורה הקב"ה.

ח. והכח על זה — לפעול ולשנות את גשמיות העולם עד כדי כך שהרצון והתענוג יהי' לקבל על עצמם עול מלכותו ית' ולהיות דירה לו ית' — הוא מפרשת נצבים שקורין בשבת שלפני ר"ה:

כיון ש"אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם" — הרי כשם שלגבי הקב"ה אין שום הגבלות, ואין מונע ומעכב בעדו למלא את רצונו, כך גם בנוגע לבנ"י, ש"הוי'" הוא "אלקיכם", כחכם וחיותכם⁵², שאין מונע ומעכב בעדם למלא תפקידם לשנות את העולם כולו — עליו נאמר⁵⁴ "בראשית ברא אלקים", "בשביל ישראל שנקראו ראשית", שמתנהגים ע"פ התורה "שנקראת ראשית"⁵³ — שיהי' במעמד ומצב שהרצון והתענוג שלו הוא להיות דירה לו ית'.

וענין זה הוא בכחו של כל אחד מישראל — כמודגש בכתוב: "אתם נצבים היום כולכם גו'", וכפי שממשיך ומפרט את כל הסוגים שבבנ"י, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך ושואב מימך".

ומזה מובנת ההבדלה בשני הקצוות:

גם יהודי שטוען שלהיותו בבחי' "ראשיכם", לא חסר לו מאומה, ומה כבר יתוסף אצלו עי"ז ש"אתם נצבים גו'" — אומרים לו, שמיד לאחר "אתם נצבים היום גו' לפני ה' אלקיכם", כשמתחילים למנות את פרטי הדברים, מדגישים לכל לראש את הסוג ד"ראשיכם", כך, שגם הוא צריך להיות נכלל בענין זה.

ועד"ז בקצה השני, שגם יהודי שטוען, שלהיותו "חוטב עציך" ו"שואב מימך", איך יוכל לעמוד יחד עם בנ"י באופן ד"אתם נצבים", "קיימים ועומדים", ועוד באופן ד"נצב מלך", בה בשעה שאינו שייך כלל לענין זה — אומרים לו, שכיון ש"נצבים גו' לפני ה' אלקיכם", הנה לגבי הקב"ה אין שום הגבלות, ומי יאמר לו מה תעשה, ולכן ביכלתו לכלול גם את חוטבי העצים ושואבי המים שגם הם יעמדו יחד עם כל בנ"י, "כולכם", באופן ד"נצבים", "נצב מלך", עי"ז שעומדים "לפני ה' אלקיכם", מתוך קבלת עול מלכות שמים של עבד, ש"עבד מלך מלך", כנ"ל בארוכה.

וכאשר יהודי יודע שיש בכחו לפעול על עצמו ועל כל העולם

52 ראה לקו"ת במדבר טז, סע"ד. בלק עג, ע' רסח. סיון ע' שלה. תמו ריש ע' ט. ועוד. ג. פינחס פ, א. ר"פ ראה. תו"מ סה"מ חשון 53 פרש"י ורמב"ן עה"פ.

שכאשר בא אורח ורוצה להתאכסן בבית מלון, אין לו ברירה אחרת מלבד לחפש בית מלון בקצוי ניו יורק!

ומובן בפשטות היתרון והמעלה שיש בבית מלון — תמורת המצב כפי שהוא עתה, שאפילו בשביל כוס מים, מרגיש האורח שהוא מטריח את בעה"ב ובני המשפחה שמארחים אותו, אשר, גם כשמכניסים אורחים בסבר פנים יפות ובלבב שלם, הרי זה קשור אצל האורח עם רגש של אי-נעימות כו' ("עס איז ניט אַזוי אַיינגענומען; אום-באַקוועם"). וכל זה — מלבד אי-הנוחיות של האורח בגלל שצריך להגביל את עצמו ולהתחשב עם בעה"ב, וכמו בנוגע לזמני השינה והקימה, זמני התפלה והלימוד כו' — שמוכרח להתאים את עצמו לסדר הזמנים של בעה"ב. ומובן עד כמה קשה הדבר מצד תכונות נפש האדם.

ועוד זאת, שמלבד היתרון שבבית מלון עבור האורחים, הרי זה ענין שיש בו תועלת גם עבור המתעסקים בזה — שע"ז תהי' להם פרנסה טובה!

כלומר: מלבד גודל הענין דהכנסת אורחים ש"גדולה .. מהקבלת פני שכניה"⁵⁵, ומזה מובן גודל השכר כו' — הנה נוסף על השכר בעוה"ב, ישנה גם התועלת מזה בענין הפרנסה בגשמיות כו'.

וכאמור, לפלא שעד עתה לא נמצא אפילו אחד שחשב על זה!

ועד"ז בנוגע לכללות הענין של הכנסת אורחים — שעזר הקב"ה ברחמיו כו' ונסתדר דוקא ע"י יהודי שהגיע לכאן מארץ ישראל!

וכמו שהי' בנוגע לבנין הגג כאן — שבמשך שנים סבלו מדליפת הגשמים במשך התוועדות... עד שהגיע יהודי מאנגלי' והעיר ש"לכאורה" צריכים לבנות גג, ונתן כסף כו', ורק אז נבנה סוכ"ס גג!

ואח"כ היו כאלו שטענו נגדו: היתכן שפלוגי בא מאנגלי' ומעזי לתת לנו "מוסר"!!!

ובכן: טענה זו — היתכן שמישהו מעזי לתת מוסר כו' — היא אמנם טענה צודקת... אבל הטענה האמיתית היא: למה הם בעצמם לא חשבו ("ניט געכאַפט זיך") על זה, עד שהי' צריך לבוא מישהו ממקום אחר ולעורר על זה!

ויש להבהיר את הסיבה לכך שמדברים על זה — דלכאורה, כיון שלא יפעלו מאומה, כשם שלא פעלו במשך השנים שעברו, הרי הדיבור

כיבוש וישוב הארץ, שהקיום של בני" בארץ תלוי בכך ש"תקרא את התורה הזאת" באופן ד"הקהל את העם גו' למען ישמעו גו' ולמדו גו' כל הימים"⁷⁹ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ד ע' 187 ואילך.

יד. בנוגע להערות אדמו"ר על הזהר — הנה בזהר בפרשתנו⁸⁰ איתא "זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו, ובגין דאתרעי בהו קרא לון בנין בוכרין קדישין אחין וכו'", ומבאר אדמו"ר⁸¹ פרטי הענינים בזה ע"ד הקבלה; וכמדובר כמ"פ שבנוגע לביאור הענין ע"ד החסידות סמך שיבינו לבד.

ובנוד"ד, דרוש ביאור במ"ש הזהר שמציאותם של בני" מתחילה מזה ש"אתרעי בהו", "שפירוש אתרעי הוא רצון" — דלכאורה, מציאותם של בני" היא למעלה מענין הרצון, כפי שמבאר רבינו הזקן בפרק האמצעי מג' פרקים הראשונים בתניא [כידוע⁸² שרבינו הזקן אמרם ביום הולדתו של הצ"צ, ערב ר"ה, שמתברך מיום הש"ק זה] ש"נפש השנית מישראל היא חלק אלקה ממעל⁸³ (ומוסיף תיבת) ממש", ומדוע נאמר בזהר שמציאותם מתחילה מזה ש"אתרעי בהו", שהו"ע הרצון? וכפי שיתבאר לקמן.

* * *

טו. כאן המקום להזכיר בנוגע לאורחים שבאו לכאן⁸⁴ — כפי שנקרא עכשיו בשם "770":

בענין זה רואים דבר מבהיל — שכל האורחים שבאים לכאן, צריכים להתייגע ולטרוח ("מוטשען זיך") בקשר להסתדרות בעניני אכילה ושתי' ולינה כו'.

ולפלא, שכבר עברו כו"כ שנים (למעלה משני חזקה) שנוהרים ובאים אורחים וכו', ואעפ"כ, לא עלה על דעתו של אף אחד (כולל גם ה"עסקנים" שמרעשים אודות פעולתם במס"נ כו') שיש אפשרות לתקן את המצב, עי"ז שיבנו "בית מלון" (כפי שנקרא כאן: "האָטעל") שבו יוכלו האורחים להשיג כל הצטרותם, ולא כפי שהמצב הוא כיום,

(79) וילך לא, יביג.

(80) ח"ג רפג, סע"א ואילך.

(81) לקוטי לוי"צ הערות לזח"ג ס"ע תנט

ואילך. וראה גם שיחת ש"פ נצו"י, כ"ג אלול

דאשתקד ס"ט ואילך (תו"מ חס"ט ע' 278

ואילך).

(82) ראה תו"מ שם ע' 304. וש"נ.

(83) איוב לא, ב.

(84) בהתחלת הענין אמר כ"ק אדמו"ר

שליט"א, שבנוגע לשבת כותב רבינו הזקן

בשו"ע (או"ח סשו" סכ"א) ש"יראה אדם ..

כאילו כל מלאכתו עשו"י, משא"כ בימות

החול כו'.

הענין ד"מלכותו ברצון קבלו עליהם", ובטוח שיצליח בזה — הרי זה כמשל איש-החיל שיוצא למלחמה מתוך ניגון של נצחון⁵⁴, בהיותו בטוח שינצח (ולא באופן שמשלה את עצמו, אלא הוא בטוח בכך באמת), וזה גופא נותן כח שלא יהי צורך בענין של מלחמה, אלא יהי הענין ד"פדה בשלום נפשי" מהמעמד ומצב ד"מקרב לי"⁵⁵.

ט. וכיון ש"נצבים גו' לפני ה' אלקיכם", ו"באור פני מלך חיים"⁵⁶ — נותן הקב"ה לבני" כל המצטרך להם, החל מכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, ובאופן שנמשך עד למטה מטה, כיון שבא ממקום שהוא גבוה גבוה ביותר⁵⁷.

ועוד זאת, שכיון שזוהי "שנת השבע שנת השמיטה"⁵⁸, "שבת לה"⁵⁹ — הרי זה באופן שאין צורך בטירחא מצד בני",

— כי אם ליתן "אצבע"⁶⁰ כדי שתהי' השתתפות מצדם, שע"ז נעשים "שותף להקב"ה במעשה בראשית"⁶¹, שותף בשלימות, באופן שוה עם הקב"ה, כביכול, בכל נקודה ונקודה⁶² —

כיון שהקב"ה נותן את כל הענינים, ובאופן של הרחבה⁵⁷ — בני חיי ומזוני רויחי, ובכולם רויחי.

* * *

י. ענינה של "שנת השבע שנת השמיטה", "שבת לה", קשור גם עם ענין התענוג — שהרי ענינו של שבת בימים הוא תענוג, כידוע בפירוש הפוסק⁶³ "ויכולו השמים והארץ וגו'", ש"ויכולו" הוא מלשון כליון ותענוג⁶⁴, ועז"נ⁶⁵ "חמדת ימים אותו קראת"; ומזה מובן גם בנוגע לשמיטה — שבת בשנים, שהו"ע התענוג.

ובהקדמה — שענין התענוג ישנו גם בששת השנים שעליהם נאמר⁶⁶ "שש שנים תזרע שדך גו' תזמור כרמך", אבל, תענוג זה אינו מגיע לתענוג שבשנת השמיטה.

וכללות הענין בזה — שתענוג כלול מכל הכחות, כך, שבתענוג

(54) ראה סה"ש תש"ט ס"ע 323. וש"נ.

(55) תהלים נה, יט.

(56) משלי טז, טו.

(57) חסר קצת (המו"ל).

(58) פ' ראה טו, ט.

(59) בהר כה, ב"ד.

(60) ראה קה"ר ושהש"ר בתחלתם.

(61) שבת יו"ד, א. וש"נ.

(62) ראה גם תו"מ ח"ע ס"ע 120. וש"נ.

(63) בראשית ב, א.

(64) ראה אוה"ת עה"פ (כרך א — מב, ב

ואילך, כרך ג — תקח, א ואילך).

(65) ראה תו"מ חס"ו ע' 153. וש"נ.

(66) בהר שם, ג.

גופא יש עשי' שבתענוג וכו', ועד לתענוג שבתענוג. וזהו החילוק שבין התענוג שבשש שנים, שזהו בחי' עשי' שבתענוג, לתענוג שבשנת השמיטה, בחי' תענוג שבתענוג.

וכיון שבשמיטה גופא יש שבע שמיטות, הרי מובן שבזה גופא יש עליו משמיטה לשמיטה, עד לשמיטה השביעית, ש"כל השביעין חביבין"⁶⁷ — שהתענוג שבה הוא נעלה יותר גם לגבי ששת השמיטות שלפניו, בדוגמת העילוי דשנת השמיטה לגבי ששת השנים. ועד"ז יש עוד דרגות בעילוי אחר עילוי, כידוע בענין נ' אלפים יובלות⁶⁸, שהם עניני עליות בעילוי אחר עילוי כו'.

ומזה מובן גם בנוגע לתלמיד חכם (שתורתו אומנותו) דאיך שבת⁶⁹, שלכן יש אצלו כל הענינים דשבת ושמיטה כו' — שגם בעבודתו ישנם חילוקי הדרגות שבין ענין העשי' לענין הלימוד כו', ובהתאם לכך יש גם חילוקי דרגות בענין התענוג.

יא. וההוראה מזה:

גם מי שכבר פעל בעצמו ענין התענוג בעבודת ה', שלומד תורה ומקיים מצוות מתוך תענוג, ולא רק בנוגע לעצמו, אלא פעל זאת גם אצל בני ביתו, וגם בחלקו בעולם ככל פרטיו — אין זה מספיק עדיין, אלא צריך להוסיף ולהתעלות למעלה יותר, כיון שבתענוג גופא יש ריבוי מדרגות, כנ"ל.

גם מי שעוסק בהפצת היהדות והמעיינות, ומשתדל גם בנוגע לגוים שיקיימו ז' מצוות בני נח, ויש לו "עדות" מאלו שאינם נוגעים בדבר שהוא מצליח בכל זה — אין לו להסתפק בכך ולעצור, אלא עליו להמשיך בזה ולילך "מחיל אל חיל"⁷⁰, באופן ש"אין להם מנוחה"⁷¹. ואדרבה: הא גופא שהצליח בכל הנ"ל, צריך לעורר אצלו רצון להוסיף בזה, כמארז"ל⁷² "מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, מי שיש לו מאתיים, רוצה ד' מאות".

והענין בזה:

יהודי — הוא "מהלך"⁷³, וכיון שזהו המהות והעצם שלו, לא שייך בזה שינויים — לומר שחצי שעה הוא "מהלך", וחצי שעה הוא "עומד"

(67) ויק"ר פכ"ט, יא.
 (68) ראה ספר התמונה, הקדמה לתמונה ג.
 (69) וביחיי ש"ח עה"ת ר"פ בהר. תו"א תצוה פא, ג. לקו"ת קרח נב, ג ואילך. ובכ"מ.
 (70) זח"ג כט, א. ועוד.
 (71) ברכות בסופה. וש"נ.
 (72) ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יו"ד. רמב"ן וביחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.
 (73) ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). ובכ"מ.
 (74) תהלים פד, ח.

או "יושב", ולכן, במשך כל היום כולו, בכל רגע, צריך תמיד לילך בעילוי אחר עילוי, וזאת — אפילו בשעת השינה, שגם אז ישנו ענין של עבודה, כדאיחא במדרש⁷⁴ שבשעת השינה שואבת לה הנשמה חיים, כך, שאין זו שינה סתם, אלא יש בה "עבודה" של שאיבת חיים, ועאכו"כ בשעות שהוא ער, בודאי אסור לו לנוח אפילו רגע אחד, אלא לעבוד עבודתו באופן ש"אין להם מנוחה".

ומובן, שהסדר ש"אין להם מנוחה" שדורשים מיהודי הוא לא בגלל שרוצים ח"ו שלא תהי' לו מנוחה... אלא רוצים שיהודי יוכל ליקח כל מה שביכולתו, וכיון שביכולתו ליקח "אין סוף", הנה כדי שיוכל ליקח "אין סוף", עליו להיות במעמד ומצב ש"אין להם מנוחה", שלעולם לא יסתפק במה שיש לו, אלא ירצה יותר ויותר, וכנ"ל ש"מי שיש לו מנה רוצה מאתיים וכו'", ומצד רצון זה, אין לו מנוחת הנפש, ובמילא גם לא מנוחת הגוף, כיון שממשיך לילך תמיד בעילוי אחר עילוי.

וכשיהודי מתנהג באופן כזה, אזי "רצון יראיו יעשה"⁷⁵, שהקב"ה ממלא את רצונו להשיג מאתיים וד' מאות וכו', ולילך תמיד בעילוי אחר עילוי⁷⁶.

* * *

יב. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה זה היום תחלת מעשיך.

* * *

יג. הביאור בפשטות הכתובים⁷⁷ מדוע נאמרה מצות הקהל בפרשת וילך⁷⁸ (בסיום התורה) — כיון שהיא חלק מדברי הצוואה ליהושע אודות

(74) ב"ר פ"ד, ט. וראה פדר"א פ"ב.
 (75) תהלים קמה, יט.
 (76) חסר הסיום (המור"ל).
 (77) ולכאורה לא מצינו שרש"י יפרש זאת — אף שענינו של רש"י לבאר (עד כמה שאפשר) כל ענין הדורש ביאור בדרך הפשט, וכמדובר כמ"פ גודל הדיק בפירוש רש"י, הן באופן ד"לא תגרע", שלא להחסיר שום דבר הדורש ביאור, והן באופן ד"לא תוסיף", שלא להוסיף ולבאר ענין שהבין חמש למקרא יכול להבין מעצמו (וכמבואר במפרשים בפירוש "לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו" (פ' ראה יג, א), שהא בהא תליא (ראה כלי יקר ואתחנן ד, ב)).
 (78) כלומר: עיקר השאלה היא — לא מהי שייכותה של מצות הקהל לפרשת וילך

[כפי שמצינו בכמה פרשיות שרש"י מבאר הטעם שנאמרו שלא במקומם (ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 92)], אלא מדוע נאמרה מצוה זו לאחר סיום כל המצוות בפ' תבוא*, כפי שמסיים הכתוב (כח, ט) "אלה דברי הברית וגו'***", ואילו לאחר מתחילים דברי התעוררות ומוסר ודברי עידוד כו'.

(* ואין לומר שרק אז נתחדשה מצוה זו ע"י הקב"ה — שהרי כל המצוות נאמרו כבר בהר סיני.
 (** אף שר"ל שקאי גם על הציוויים שלאח"ז, וכמו בפסוק "אלה החוקים והמשפטים והתורות וגו' שבט"פ בחקותי (כו, מו), שקאי גם על הציוויים שלאח"ז.